»БРАНИК« ИЗЛАЗИ
шест пута на недељу,
осим на дан после свеца.

ПРЕТПЛАТА и ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију,
А РУКОПИСИ
уредништву »Браника« у Н. Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ЦЕНА ЈЕ »БРАНИКУ«:

	За Аустро-Угарску:	За Србију:	
на годину	К 32·—	40·—	дин.
на по године	К 16·—	20·—	„
на четврт године	К 8·—	10·—	„

Поједини бројеви стају 10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући А. Пајевића у Дунавској улици бр. 36.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

Број 134. У Новом Саду, у уторак 17. (30.) јуна 1908. Година XXIV.

Конференција српских родољуба.

Према жалосном стању, у којем се српски народ у Угарској данас налази, како на политичком, тако и на народно-црквеном пољу, а и у привредном и културном погледу — већ одавна се осећала потреба, да се из тога стања тражи изласка, а наиме да једном престану страначке трзавице. А тај се излазак мислио наћи, ако се српски родољуби разних странака једно другом приближе па заједничком снагом пораде на бољитку свога народа. И у наше браће Чеха има разних странака, које стоје у противности једна према другој, али кад се ради о том, да се стане на браник свога народа против његових непријатеља, то се чешке странке од случаја до случаја уједињују и за то уједињење има технички израз: концентрација странака.

Ми се нисмо одавали обманама, као да ће данашња српска радикална странка хтети ту концентрацију, али ипак држимо, да и у радикалној странци има неких и неких разборитих елемената, којима мора бити јасно, да данашње трзавице у српском народу не воде добру. А и према том, што у најновије доба има у млађем српском нараштају нека струја, која жели промену у поступку на политичком пољу, па има и српских родољуба, који држе, да се не би требало стављати у опреку са нашом јерархијом, већ напротив да би акција у споразуму с нашом јерархијом у данашњим нашим тешким приликама била успешнија — све ове околности упућивале су српске родољубе на састанак, да се измењају мисли у том погледу и да се заједнички поради, како бисмо нашли изласка из данашњег жалосног стања. По себи се разуме, да се не може захтевати од странака, да своје обележје сасвим збришу, али се може захтевати, да се споразуму бар у извесној заједничкој акцији.

То је и био повод, да смо се на многе позиве из крила народа одазвали те на српске родољубе управили позив, да се на братски разговор и договор састанемо у Новоме Саду, и то дана 14. (27.) јуна ове године. У том позиву ми смо изрекли, да тај договор не може прејудицирати становишту појединих странака. А додајемо, да наша стара народна слободоумна странка тиме није хтела да се одрече својих начела, за која се толико година у корист народа борила.

Могли смо бити приправни, да ће радикална странка употребити све и сва, да тај састанак омаловажи. Али ми имамо ту чисту савест, да смо чинили своју дужност у интересу самог српског народа.

Преко нашег очекивања била је та конференција доста многобројно посећена, и ако су биле неке запреке доласку многих на ту конференцију. Тако су Сомборци били препречени, да у већем броју дођу, тим, што су баш истог дана учинили припреме за дочек певачког друштва „Станковића“ из Београда. А иначе, пошто је крај школске године, на многим су местима заказане биле забаве. Но одзив је био повољан, пошто је учесника на конференцији било не само из Новога Сада, него и из Бачке и Баната.

Састанак овај, и ако је био поверљиве природе те није носио на себи карактер јавног збора, морао је ипак бити пријављен политичкој власти и ова је на ту конференцију изаслала свој орган.

У име сазивача поздравио је др. Михаило Полит-Десанчић присутне добродошлицом, па је онда изложио побуде, које су биле повод сазиву ове конференције. Наиме разложио је у кратко наше политичке прилике и страначке односаје па је нагласио, да ово није каква страначка конференција, него састанак српских родољуба ради братског разговора и договора у цели, да се нађе излазак из мучног данашњег положаја. Означио је уједно, и каквим редом би по његову мишљењу требало да тече саветовање. На послетку је предложио, да се конференција конститујише избором председништва и перовођства. Конференција је изабрала једногласно за председника дра Мих. Полита-Десанчића а за потпредседника г. Јоцу Вујића из Сенте, за перовође пак г. г. Љубомира Апића из Новог Сада и Љубу Миловановa из Старог Бечеја.

Председник упозорава конференцију, да је власна сама себи установити дневни ред, ако држи, да од сазивача изнесени дневни ред није подесан и целисходан. Конференција усваја предложени дневни ред, само др. Милан Божески из Ковина чини предлог, да би у оној тачци дневног реда, која говори о организацији, имали означити основу тој организацији. Но на ово је речено, да то може бити предмет саветовању, кад та тачка дође на дневни ред.

У самој расправи живо су учествовали: др. Стеван Малешевић, Јоца Вујић, др. Младен Јојкић, др. Милан Божески и Љубомир Апић. Говори су се распростирали на наше односаје како на политичком тако и на народно-црквеном пољу, не мање и на наше привредне и културне прилике. Са више су страна наглашене погрешке у односају према нашој јерархији. Хтела се распрострти расправа и на односаје у Троједници, али је речено, да Срби у Троједници, а наиме српска самостална странка има свој одређени поступак у политичкој борби, који је у последње време при изборима показао сјајне резултате. Речено је, да је српском народу у Троједници његово народно биће осигурано, дочим се ми Срби овде у Угарској морамо тек борити, да нам се према познатој данашњој државној струји то наше народно биће осигура. Према тому имала би се конференција ограничити само на односаје у Угарској.

Председник др. Мих. Полит-Десанчић са дозволом конференције, и ако му ово не би припадало као председнику, разложио је своје мишљење и одговорио је за многе замерке и приговоре у погледу досадање борбе на политичком и на народно-црквеном пољу, не мање да се стара народна, после названа народна слободоумна странка није бринула за привреду српског народа, указујући на то, да је и у оно доба, кад је текла најжешћа политичка борба и то пре тридесет и више година, стара народна странка оснивала економска и привредна друштва, од којих и данас постоји задруга за међусобно помагање и штедњу у Новом Саду. Стара народна странка није се из обести стављала у опреку са нашом јерархијом, него за то, што наша јерархија није показала довољно самосталности према државној власти и државној струји. Карактер источне цркве управља се према народу, у којем постоји, те је источна црква у српском народу овде добила свој посебни карактер у учешћу самога народа у спољашњим односајима цркве, које се огледа и у установи српског народно-црквеног конгреса, коме и бирање поглавице цркве припада. Могли бисмо се радовати кад би наша јерархија уз потпуно одржање догматичких и канонских установа у унутарњем строју цркве, прионула уз народ те постала права заштита српском народу, као што је то некад и била српска јерархија у овим крајевима. Да привредно и културно јачање нашег народа може овом дати веће снаге за борбу и на политичком пољу, о том не може бити сумње и за то у организацији мора наравно наћи места и привреда и култура.

Што се тиче облика и форме, у којима би се имала кретати српска политика у овим нашим крајевима, то би јој наравно, као и код Словака и Румуна, и у свију немађарских народа у Угарској, демократија морала служити за основ. Немађарски су народи стајали свагда на томе основу, као што је на том основу стајала и стара српска народна странка, јер немађарски народи у Угарској и не могу водити политичку борбу друкчије, него ако имају свој народ за собом. Само је велика илузија, велика обмана, ако се држи, да демократија по себи без народносне основе може спасти народно биће српскога народа. Демократија у опште, а мађарска на по се, одбацује начело народности, она не признаје, да етничке разлике могу постати обвезом, да држава респектује те особине и да допушта, да дођу до израза у државном животу. Мађарске демократе су највећи противници томе, да немађарски народи у Угарској могу тражити осигурање свога народнога бића у држави. Етнички моменат у њих не може и не сме играти никакву улогу. С тога су они одлучно и против каквог народносног закона, а у највећој мери су против појединих црквених автономија у школском питању и с тога гоне државну власт, да све школе узме под државну власт, а вероисповедне школе да уништи. Демократија у том погледу признаје и потпомаже државну омнипотенцију, државну свемоћ. То се показало на угарском сабору и при првом и при другом Апоњијеву закон о школама. Као што се некад стара српска народна странка под вођством дра Светозара Милетића обмањивала, да угарски устав и либерализам могу да осигурају народно биће српскога народа, тако и демократија, ако нема народносну основу, и то ону, која је изражена у закључцима народносног конгреса од године 1895., може постати за српски народ великом девилузијом, великим разочарањем. Срби поред потпуне демократије могли би изгубити своје народно обележје. Против демократије мађарски државници и мађарски шовинисте немају ништа, јер демократија не искључује, да сви народи Угарске постану Мађари, не искључује државну омнипотенцију у погледу етничкога уједињења, не искључује преливање у мађарски народ.

После ових изложених мисли председникових прешло се на питање о организацији, па се рекло:

Пошто је ова конференција сазвана само ради разговора и договора и ради измене мисли у погледу организације а ова се не би могла овако на брзу руку на овој конференцији установити, то буде једногласно закључено, да се изабере један одбор, који би имао задатак, да једном већем народном збору предложи саму организацију српског народа у Угарској на политичком, народно-црквеном, привредном и културном пољу. Но пошто је главни задатак политичке уставне борбе, да се српском народу осигура народно биће у овој нашој заједничкој отаџбини, то би се изаслани одбор имао придржавати начела, изложеног на народносном конгресу, што је држан у Будимпешти 10. августа 1895.

Према тому буде изабран један повећи одбор српских родољуба из разних крајева Бачке и Баната, којем је уједно дата и дозвола, да се може по потреби попунити.

Пошто је тим био исцрпен дневни ред, то се председник захвалио присутнима, који се потрудили те дошли на ову конференцију, чиме су дали нова доказа свом српском родољубљу. Тиме председник закључи саветовања. Пошто је још изражена захвала председнику, конференција се заврши и разиђе.

Аустро-угарски пораз.

Сву аустријску и мађарску штампу узрујао је жучан нападај против наше монархије, који је угледао света у угледном енглеском листу „Daily Telegraph“-у у облику писма из Цариграда. Ово писмо жестоко напада политику аустро-угарске монархије на Балкану, те јој се пребацује, да у Македонији свима средсвима ради на остварењу својих тајних намера.

„Daily Telegraph“ је полуслужбени лист енглеског министарства спољашњих послова, те у Бечу сумњају, да то цариградско писмо није ни видело Цариграда, већ да је написано у Лондону у самом мини-

старству. Отуда она нервозна узрујаност, са којом и бечка и будимпештанска штампа коментарише чланак полуслужбеног органа енглеске дипломације.

Аустрија, вели исти лист, има у Македонији тајне намере и у потаји свим средствима ради, да их оствари. Због тога су у Петрограду охладнели према Бечу. Споразум, склопљен у Мирцштегу, раскинут је и место њега склопљен је у Ревељу споразум између Русије и Енглеске, те ће за осам или десет дана заједнички предлог ових двеју сила о уређењу македонског питања бити отпослат осталим великим силама.

Не знамо — вели се у чланку — да ли ће се остале велике силе противити овом предлогу или не, али једно је извесно, да аустро-руски програм, склопљен у Мирцштегу, нема никаква изгледа, да поново ускрсне. Тај је изглед уништила тежња аустро-угарске монархије, да интересе хришћанског становништва у Маћедонији подвргне својим привредним интересима. Због тога је претрпела фијаско судска реформа и аустро-угарска монархија је отуда како у политичком тако и у културном погледу вукла огромне користи.

Међу овим користима спомиње „Daily Telegraph“ у првом реду митровачку железницу, за коју је Аустро-Угарска добила концесију, и с правом се пита, да ли су ове користи тиме исцрпене. Даље се пребацује нашој монархији, да у косовском и солунском вилајету гледа да осигура себи такве трговинско-политичке користи, каквих нема ни једна држава. Тога ради је Аустро-Угарска већ отпочела преговоре с Портом, и писац држи, да ће резултат тих у највећој тајности вођених преговора бити тајна конвенција између ових двеју држава, ако се за времена не умешају остале државе те Аустро-Угарској не помрсе рачуне.

Али осим овог нападаја полуслужбене штампе енглеске догодило се још нешто, што бечким дипломатама задаје велике бриге. Русија је енергично протестовала и у Београду и у Софији против сваког непромишљеног корака, који би могао довести до оружаног сукоба између ових двеју балканских држава, за који сада нема никаква узрока, те би тешка одговорност теретила ону државу, која би овај конфликт изазвала. Русија је осим тога енергично саветовала обема државама, да учине краја четовањима у Старој Србији и Македонији и да спрече упаде наоружаних чета у ове две покрајине.

Од споразума, склопљеног у Мирцштегу амо све дипломатске кораке на Балкану предузимале су и Русија и Аустрија споразумно. Значај дакле руске интервенције у Београду и Софији не лежи у отклањању оружаног сукоба између Србије и Бугарске, јер крај све ларме, која се чује са бугарске стране, у могућност овога сукоба не верује нико. Није дакле ова чињеница изазвала у Бечу толику узрујаност. Значај ове интервенције лежи у томе, што Русија своје дипломатске кораке предузима сама, без споразума с Аустро-Угарском, која је после Русије највише заинтересована у догађајима на Балкану. Отуда се пак може закључити, да Русија у својој акцији на Балкану не мисли ослањати се на нашу монархију, а када се то догађа непосредно после састанка енглеског краља с руским царем у Ревељу, онда се сам собом намеће закључак, да је ревељским споразумом мирцштегски споразум уништен, и да се Русија у својој балканској политици не ће више ослањати на Аустро-Угарску, него на Енглеску. Форме ради тражиће се за оваки реформни корак пристанак свих сила, које су потписале берлински уговор, али прва реч у овим акцијама не ће припадати више Аустро-Угарској и Русији, него Русији и Енглеској, с којима ће споразумно радити Француска а без сумње и Италија.

С балканском политиком својом Аустро-Угарска је без сумње претрпела очигледан пораз. Велике силе су према њој неповерљиве те се групишу за њени леђи. Питање о митровачкој железници, коју је наша монархија исфорсирала у Цариграду у највећој тајности и без споразума с Русијом, побудило је осталим силама сумњу у скривене, потајне намере наше монархије на Балкану. Русија се уверила, да Аустро-Угарска противно споразуму предузима у Цариграду кораке сама на своју руку, кад се нада, да отуда може извући што веће користи. Сумња у искреност намера бечке дипломатије на Балкану изазвала је садашње груписање сила, у коме је Аустро-Угарска остала усамљена. Уз њу стоји још само Немачка, која се боји, да је ревељски састанак исто тако управљен против ње као и против Аустро-Угарске.

Колико ће добра донети овакво груписање сила нашем народу на Балкану, не знамо. После горког искуства на берлинском конгресу и после српско-бугарског рата, илузијама се одавати не смемо. Једно је међу тим ипак извесно: у садашњим је приликама, када међу великим силама влада тако велико неповерење према аустро-угарској монархији, анексија Босне и Хеацеговине искључена. А поговарало се, да је наше министарство спољашних послова тим лепим даром хтело честитати седом владару нашем шездесетгодишњицу владања му. О анексији ових двеју покрајина српских у садашњим приликама не може бити ни говора: јер сваки корак, који би наша дипломатија тога ради предузела, само би повећао неповерење великих сила те осим Немачке свакако ни једна сила не би пристала на то.

Међутим сви ови закулисни догађаји јасно доказују, да се на Балкану спремају крупни догађаји. А како дочекујемо ми Срби ове догађаје? На Цетињу издајничка парница, у Београду унутарње растројство, дипломатски одношаји између Србије и Црне Горе прекинути. Идеалисту, који би се још и у таквим приликама надао добру, ваљало би заиста стрпати у лудницу. #

Борба народносних посланика при прорачунској расправи.

(Наставак).

Ладислав **Лукач**: Славни саборе! Оно, што је рекао врло поштовани мој посланички друг гроф Теодор Бањањи, није цело и у својим консеквенцијама није потпуно. Није цело с тога, што није потражио она земљишта, где би нашао био одиста прилике, које су аналогне нашима, и где би затекао био такве начине решењу, који би били умесни и са гледишта наших политичких прилика. Тако би било умесно проучавати на пример Белгију или Швајцарску у њиховој суштини; тако би било умесно, проучавати Аустрију у њеној суштини (Кретање и ларманалевици). Кад је реч о томе, да се удесимо политички, онда не треба тражити оно, што се допада или не допада мени или другом, што се свиди или не свиди којем мом пријатељу шовинисти или којем другом пристраном политичару, који негује народне идеје, него ваља тражити оно, што служи на корист отаџбини, заједници, што је у земљи кадро изазвати општи мир и опште задовољство. То треба узети за основ па кад то истражујем и у току истраживања на пример приликом својих политичких рефлексија нађем то, да би белгијски и швајцарски систем или аустријско политичко уређење било добро: ко ми може онда рећи, да ја тим врећам привредни и политички развитак Угарске и њене интересе? Кад би ме ко окривио с тога, ја бих одбио његову оптужбу.

Како може бити то, да господин министар трговине признаје за Аустрију, да тако високо стоји над нама, да се с њом не можемо упустити у борбу с изгледом на успех, а с друге стране ви опет велите, да је онде таква збрка, таква сиротиња... (Бурно порицање с левице. Узвици: „Такво што није нико рекао!«). Та два тока идеја, та два круга идеја потпуно се искључују. Ваља нам признати, да је Аустрија просветно, привредно и политички напреднија од нас. А знамо и тајну томе. То ми признајемо а то лежи у том, што су онде према народностима заједмчене јавне слободштине.

Жао ми је, што морам изјавити, да је неумесно како приказивање господина грофа Теодора Бањањија, тако и услед тог приказивања у вашој души зачето схватање прилика у Румунији.

Нисам рад да рефлектујем на унутрашње политичке прилике у румунској држави, него на положај Мађара у Румунији. Цело то питање, као што сте га ви до сад расправљали, доказује, да је цела та ствар вама terra incognita. Узмите само „Bukaresti Magyar Ujság“. То је званични лист Мађара у Букурешту. А знате ли, ко га издржава? Угарска. Издржава га мађарска влада. Са 8000 круна је дотиран уредник тога листа. Плаћају га из Будимпеште. Претплатника, који плаћају, има тај лист свега 56, остали га сви добијају бесплатно.

У том је листу за Мађаре у Румунији приликом нове године 1908. написано ово:

„Ове нове године жеља свију нас, тежња свију нас нека се обрне према Карпатима, према нашој слаткој отаџбини, па треба да се у овој години за нашу слатку отаџбину молимо Богу, да народна влада буде срећна.“

Јулије **Маркош**: Па зар је то какав грех?

Ладислав **Лукач**: То се каже у уводу. То каже »Bukaresti Magyar Ujság« и у име оног мађарског света, којем су чланови румунски држављани.

Шта би рекао сибињски, темишварски или клушки државни одветник, кад бисмо ми писали такве чланке о нашим политичким стварама? Изволите само пажљиво саслушати даље, да видите, какву слободу у просветном и народном погледу имају наша мађарска браћа у Румунији. Исти лист у облику званична коминикеја јавља ово: »У-

ЛИСТАК.

Манастир Бешеново у Фрушкој Гори.

У лепој убавој долини лежи ова српска задужбина, окружена бреговима од истока, запада и севера. Близу манастира је прњавор Бешеново, који спада као парохија под манастир Бешеново. Недалеко је повеће село Бешеново, засебна парохија и то чисто српско село. Манастир је посвећен Архистратигу Михајилу и Гаврилу. Ко га је основао и у које време, тачно се не зна, јер су у прошлим вековима многи важни манастирски списи изгорели, као што је то случај и код свију наших српских манастира.

Из књиге од преч. госп. Димитрија Руварца, проте: „Опис фрушкогорских манастира из године 1753.“, видимо, да је било те године 12 калуђера, на челу са игумном јеромонахом Дионисијем Николићем и да је било око манастира 12 фамилија Прњавораца. Црква се из те године описује, да је била стара, од цигље савидана. Часна трапеза била је од цигље. Од кога је освећена, не зна се. Антиминс је стари, освећен Јоаникијем епископом Јоанопољским 1715. године.

Не описује се и не казује се ништа о иметку манастирском; свакојако је Бешеново спадало и онда у ред сиромашнијих манастира. Земља онда није имала никакве вредности. Народ је уживао манастирску земљу и давао је десетак, и то је био главни манастирски приход. Из старих списа види се, да се народ у оно доба највише бавио виноградарством и воћарством, што сведоче и старе манастирске огромне каде и бурад, које се и данас у манастирским подрумима и качарама налазе.

У новије доба манастир је напредовао онако, какве је настојатеље и братију имао. Једни су савесним својим радом довели манастир до лепа угледа, други су пак незнањем и несавесношћу довели манастир до ивице пропасти.

Но манастирски иметак остао је увек неокрњен. Боља, економска рука увек је знала манастирску економију унапредити и „кућу“ — манастир — у узоран ред довести.

Из новијег доба знамо, да је управу манастира Бешенова примио сада већ покојни игуман Митрофан Павловић у најзапуштенијем стању. Вредноћом, штедљивошћу, добрим економисањем он је „кућу“ у приличном стању предао данашњем игумну О. Нестору Општићу. О. Нестор, скроман по природи својој, поштен, вредан и савестан, „кућу“ је лепо довео у ред, а економију унапредио. За 11 година, што је био привременим управитељем, купио је из манастирских прихода 25 јутара земље, 55 јутара искрчио од крша и трња и у плодну земљу претворио, а поред тога исплаћује дуг, који је створен пре 40 година. Црква мснастирска је врло трошна била, с поља опала а изнутра једва се слике на зидовима распознавале.

Са пуно енергије преузео је о. Нестор, да и цркву и кућу оправи из манастирског прихода, да улепша дом божји на славу његову, и на понос народа српског, у ком се још није угасила жарка љубав према српској светињи! И оправио је кућу, и оправио цркву споља и изнутра, утрошивши на то до 20.000 форинти. Сликарски посао радио је млади српски академски сликар Стеван Алексић на потпуно задовољство, а рад његов препоручује га свима српским општинама. Црква је израђена по плану опет вредног Србина архитекте Момчила Тапавице.

На дан 25. српског маја 1908. г., у недељу, благословом Његове Ексцеленције преузвишеног господина Епископа и администратора српске патријаршије Лукијана Богдановића, осветио је цркву преосвећени госп. епископ вршачки Гаврило Змејановић уз асистенцију многог манастирског и мирског свештенства и том приликом за ревносни рад произвео је о. Нестора Општића за игумана, поучивши и новог игумана и братију саветом. Црква је била дупком пуна побожног народа из места и околине, што је леп знак, да народ наш још није напустио своје манастире, ни оне, који чувају те српске светиње. Богословска омладина, и ако је беше мален број, побожно и дивно је изводила црквено појање. Нису ни Срби изостали са својим приловима за украс светога храма овом приликом. Уважени и честити Србин г. Ђорђе Петровић, апотекар из Митровице, са својом дичном супругом, госпођом Мајом, приложио је провор у слици св. Атанасија и св. Димитрија у вредности од 1000 Круна и један свилен барјак у вредности од 80 Круна, а мала им ћерка Јелка приложи слику св. Архангела Михајила на бакру, која је узидана при улазу у манастир. Диван пример српске дарежљивости!

Надаље приложише: Стеван Савић са породицом из Митровице небо у вредности од 500 Круна и г. Јосиф Инкеј из Митровице полијелеј у вредности од 250 Круна. Свима дародавцима нека Бог наплати племенитост њихову!

Скромно и тихо обављена је ова свечаност, али је на нас присутне учинила у души нашој дубок утисак. Остало нам је уверење, да има ревносних служитеља српских светиња, да има побожних Срба, који не дају да се угаси св. кандило, које ужегоше српски цар Лазар, стари Немањићи и остали оснивачи српских задужбина.

Срђа.

правни одбор друштва св. Ладислава држао је у понедељак после подне под председништвом грофа Фердинанда Зичија седницу, у којој је потпредседник јавио, да велико-варадски бискуп Павле Смречањи подноси оставку на председништву, јер је болестан. То је оставка у толико осетније задесила и т. д. Предлаже, да се на главној скупштини, што ће се одржати на почетку године, нагласи његово име. Потпредседник бискуп Арпад Варади поднео је опширан извештај о црквеним и школским стварима Мађара у Румунији на основу писма букурештанског арцибискупа Рајмунда Нецхамера, који друштву саопштава богате моралне и народне резултате свом раду, како су наиме унапредили онде школе, како су оправили неку прастару цркву и т. д. Приказао је потпредседник и више из Румуније стиглих извештаја о ондашњим Мађарима.

Па зар се ви не радујете тој информацији?

Све то показује, да у Румунији Мађари нису тако потиштени, као што ви велите.

(Наставиће се).

НОВИ САД, 16. јуна 1908.

— Шта је са сазивом српског народно-црквеног сабора? Странка „српских“ радикала, нашла се у процепу не само због свог издирања Векерлу и Рауху, него и због избора патријарха. Мађарска влада је заповедила радикалским посланицима, на броју 40 — јер је онај 1 у „чесној“ особи Јоце Воздиханија отпао — да имају бирати епископа Богдановића за патријарха. Али некоји банатски радикали, знајући, како су се пред народом заузели за епископа Змејановића, хоће да остану доследни, те да бирају овога за патријарха. Због тога су се радикали на својој последњој конференцији зло покикали, јер већина њих хоће да послуша „бефел“ радикалима „безусловно благонаклоне“ мађарске владе па да бирају епископа Богдановића. О том „Застава“ ћути као заливена. Али Змејановићевци не попуштају, те је Јакову и то убрзало „скршеност“ те је отперјашио на Ривијеру.

Сад су радикали у процепу, те сами раде на томе, да не буде народно-црквеног сабора. Тога ради се познати земунски радикал др. Бабић и др. Сос ових дана врзли око министарских довратака.

Међу тим „Србобрану« из Будимпеште ово телеграфишу о сазиву народно-црквеног сабора и о запрекама томе ово:

„Као што је познато, српски се народно-црквени сабор имао састати у јуну ради избора патријарха. Владар је одобрио сазив сабора, али Векерле о том није обавијестио администратора митрополије епископа Богдановића, те сабор није сазван. Ова се одгода различито коментира. Међутим зна се, да већина радикала пристају на Векерлов предлог, да се бира за патријарха епископ Богдановић, али мањина радикала пристаје уз епископа Змејановића, тако, да у том погледу нема једнодушности међу радикалима. С друге опет стране и пучка и уставна и кошутовачка странка жели свака, да њезин човјек буде кр. комесар на сабору. Кошутовци желе Бакањија, а пучка странка Раковског. Све то смета, да до сазива сабора дође, који ће се, како изгледа, састати истом на јесен да бира патријарха“.

Дочекали смо, дакле, то, да сазиву нашег народно-црквеног сабора може да стоји на путу шепртљење једне странке, која је изгубила смисао за српске народне интересе. Дочекали смо и то, да састанку нашег сабора смета и натицање неке мађарске господе, која би да парадирају по Карловцима у својству кр. комисара, кога наше автономне уредбе и не познају.

— Отрцане измишљотине. Злогласна новосадска радикалска пачавра не зна, шта ће од једа, што је конференција српских родољуба, одржана 14. (27.) о. м. у Новом Саду, преко сваког очекивања у сваком погледу добра резултата донела. А нарочито се матора грешница радикалска пренеразила, кад је чула, да се је постигоо потпун споразум у погледу сабирања српског народа у једно српско коло, што значи крај радикалским спекулантима, који су у Кикинди харангирали народ управо перверзном лозинком: »Радикалима не треба слоге у српском народу!«

Од чуда новосадски радикалски листић помахнита. Јучерашња ергелуша тога гадног листа доноси скроз лажну белешку о поменутој конференцији. Та »Заставина« белешка је много дужа од оног »извештаја«, што је у „Застави“ изишао о седници централног одбора радикалског. О том је »Застава« донела десет реди. А знате, зашто је тако кратка била та иначе тако брбљава »Застава«? Зато, што није смела да јави свом »народу«, да су се радикали на тој њиховој седници дохватили за косе због избора патријарха и што су многи отворено казали своје мишљење о „болести“ Јакова Томића.

»Застава« кипти лажима о конфенцији људи који хоће слоге у народу. „Застава“ се премеће као побеснела скорпија, хтела би да убоде људе, који њу и не виде у млаци, у којој се »Застава« ваља. Ми ћемо тој скорпији, да још боље побесни, пришапнути ово: На конференцију, што су је српски родољуби сазвали и одржали у прошлу суботу, дошло је до стотину Срба, ма да је у ово радно доба сваком тешко ићи од своје куће, а многи свештеници нису могли доћи због својих дужности. Шапнућемо даље скорпији „Застави“, да учесници те конференције беху све по избор Срби из свих сталежа, а било их је из свих главнијих места Бачке и Баната. Свакако ова конференција беше и бројно — кад „Застава“ већ воли да броји — импозантнија, него онај сакати радикалски „народни збор“ за целу Хрватску и Славонију, који је одржан у Руми а на коме беше 213 радикала и 1 чилаш (такође радикал, јер је за време збора држао уста на зоби). А колико су барнумске галаме начинили за тај збор! Па ипак, да грдне бруке радикалске: збор испаде бедно; још им је најугледнији учесник био онај чилаш на зоби!

Дечурлија око »Заставе« износе и то, да је на споменутој конференцији био Валеријан Прибићевић. То је ординарна лаж, а према томе може се мислити, колимо истине има и у осталим бенетањима тог полуделог радикалског листа.

Заставашки тупани говоре и о неком дочекивању на вратима. На то нека им је одговор ово: Пристојни и васпитани људи дочекују хонетне људе, као што је обичај у пристојном свету, ма и не на вратима. Дабогме да то не могу разумети битанге, које су не само изгубиле српски образ, него и сваки појам о друштвеној пристојности.

Политички преглед.

— Министарска криза у Србији. „Београдске Новине“ донесе о тој кризи ово: „Судећи по свему, министарска криза неће бити свршена пре понедељника. С једне стране чека се на то, да верификацијони одбор сврши свој рад, а с друге стране на то, да се добије одговор од дра Милована Миловановића, коме је понуђен портфељ министра спољашњих послова у Велимировићеву кабинету, али га та понуда, послата му телеграфским путем, није затекла у Риму, јер је отишао некуд у околину на одсуство. Решење кризе отежава и то, што самосталски прваци нису дали у свему сагласне изјаве Велимировићу и Николићу. Једни су били помирљивији, но други. То долази отуд, што су и у самоме самосталскоме клубу подељена мишљења и у погледу опструкције и у погледу трговинског уговора. Једни су за то, да се допусти рад новој влади у Скупштини и да се не смета пријему трговинског уговора, а други су одлучно против свега тога. Исто су тако подељени у мишљењу и радикали фузијонаши. И у њину клубу једни су за попуштање и давање уступака самосталцима и опозицији, а други су против свакога попуштања, јер сматрају то за слабост. Према таквим расположењима у клубовима старијих и млађих радикала нема ни мало изгледа за помирљиво решење кризе, све да буде у понедељак формално и решена.

Вести из места и из народа.

Нови Сад, 16. јуна 1908.

— Парастос погинулим Србима јунацима. Овдашњи батаљон домаћег 6. пешачког ц. и кр. пука приредио је данас, у понедељак, свечан помен Србима војницима, који су у редовима истог пука за време рата с Прусима г. 1866. изгинули у битци на Краљичину Двору (Кенигинхофу), бранећи одступање потучене аустријске војске.

На парастосу учествовали су официри, подофицири и много војника истог батаљона. Од грађанства беше на овом парастосу леп број поштовалаца погинулих војника, од службе слободни учитељи па и један поклоник Христова гроба.

— Испити оспособљења на сомборској препарандији. Сомборска „Слога“ јавља ово: „Испити оспособљења на овдашњој српској учитељској и учитељичкој школи почели су 4. (17.) јуна, а завршени су 12. (25.) јуна. За време испита председавали су бл. г. г. главни школ. надзорник Ђорђе Поповић, протопрезвитер Љубомир Купусаревић и државни шк. надзорник Јов. Фараго. Испиту су приступили 27 мушких, од којих су 5 са врло добрим, 8 са добрим, 6 са довољним успехом положили; 1 упућен да понови испит после годину дана, а 7 из појединих предмета после по године. — Од женских је приступило испиту 24, од којих 2 су упућене да понове испит из мађарског језика, остале су све положиле међу којима има и 6 са врло добрим успехом.“

— Увреда, нанесена проф. Цвијићу. Познати српски научник, професор геологије на београдском свеучилишту, др. Јован Цвијић, доживео је ово дана непријатност, којој се зацело није надао. Пре недељу дана отпутовао је био у Херцеговину и Јужну Далмацију ради својих научних испитивања. Онима на сарајевској мусали учинило се то сумњиво те су му одредили једног чиновника сарајевског музеја, да га стално прати. Кад је пре три дана проф. Цвијић стигао из Јабланице у Мостар, дочека га на железничкој станици један генералштабни мајор са још три официра па му одузме све његове белешке, цртеже и карте. После дабогме, пошто се уверио, да нема ничег сумњивог у Цвијићевим белешкама, вратио му их је, али је остала срамота, да се у цивилизованом свету научнику може десити такво што, кад путује у научним сврхама.

— Железничка незгода. Као што јављају са Реке, прекјуче на ноћ је код станице Делница један теретни воз сишао са шина. Разорено је десет вагона. Погинуо није нико. Живо се ради, да се отклоне препреке даљем саобраћају. Брзи воз из Будимпеште тек је уз велико закашњење могао стићи на Реку.

Новости са стране.

— † Никола Андрејевић Римски-Корсаков. На свом спахилуку код Пејнозе у Петроградској губернији умро је пре десетак дана у 65. години свог века чувени руски музичар Никола Андрејевић Римски-Корсаков. Покојник се родио 9. маја 1844. у Тихвину, неколико је година био поморски официр, али се уз то вежбао и у музици, у којој је набрзо дотерао тако далеко, да је године 1871. био постављен за професора музике о композицији на петроградској консерваторији. Римски-Корсаков је био један од главних заступника т. зв. младоруске школе. Компоновао је силне симфоније, гудачке квартете, песме а и неколико опера, од којих се с похвалом спомињу: »Девојче из Пскова«, »Мајска ноћ« и »Сњегурочка«. Написао је уџбеник о хармонији.

— Напредак у пловљењу ваздухом. Јављају из Фридрихсхафена, да се гроф Цепелин прекјуче после подне у пет сахата дигао у свом новом балону. Балон је са швајцарских обала Боденскога Језера прелетео на виртембершку страну и изврсно је фунгирао. Нови балон је много бржи од лањскога и пређе за секунд 15 метара или на сахат 54 километра. После маневрисања од читава сата гроф Цепелин се, као и лане, спустио на језеро па је изменио путнике, у колико је неколико женских чланова своје породице и једнога господина узео у чун свога балона. — Из Париза опет јављају, да се балон »Republique«, који су начинили браћа Лебоди па га поклонили ратноме министарству, јуче први пут дигао и да је изврсно фунгирао. Кубична садржина тога балона износи 3700 кубичних метара а дугачак је 61 метар. Мотор од седамдесет и пет коњских снага тера два сврдла, који се за минут обрну осам стотина и педесет пута.

— Нови стални тајник Француске Академије. На место недавно преминулог Гастона Боасјера изабран је за сталног тајника Француске Академије историчар Тиро-Данжен (Thureau Dangin). Тиро-Данжен се родио у Паризу 14. децембра 1837., сад је дакле у 71. години. У почетку је био одветник а за време царства фунгирао је као приседник у у државном савету. И као публициста се прославио сарадњом на листовима „Correspondant“ и »Francais«. Године 1893. био је изабран за члана Француске Академије као наследник Камила Русета. Тиро-Данженова историјска дела испуњена су конзервативним и монархистичким духом и односе се на три перијоде модерне повеснице: на револуцију, на рестаурацију и на владу Луја Филипа. Написао је ова дела: »Париз као престоница за време француске револуције«, »Роајалисте и републиканци«, „Црква и држава под јули-монархијом“, „Либерална странка за време рестаурације“ и njзад главно своје дело у седам свезака с натписом „Историја јули-монархије“, за које је у два маха добио од Француске Академије велику, Гоберову нанаграду.

НОВИЈЕ.

Беч, 15. јуна. Данас је званични лист публиковао именовање бана Рауха тајним саветником.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву »БРАНИКА«.

Пресуда црногорским заверенницима.

Цетиње, 15. јуна. (Од нашег извештача.) Данас је изречена пресуда над оптуженима за велеиздајство у предузећу с бомбама против владалачке династије и постојећег стања у Црној Гори. Обзиром на велики број оптужених саветовање за доношење пресуде трајало је више дана.

Осуђени су на смрт: Васо Ђулафић и Војводић од присутних, а in contumaciam су осуђени на смрт одсутни оптуженици Марко Даковић, Теодор Божовић, Јован Ђоновић и Петар Новаковић. Остали, који су у Србији и Аустрији, осуђени су већином на 9, 6 година робије и на доживотну робију, међу њима Рајичевић и бивши министар-председник Андрија Радовић; осуђени су даље на 15 година њих 13, њих 8 на 2 до 6 година затвора; тројица су ослобођени из недостатака доказа, а један као невин.

Цетиње, 16. јуна. (Од нашег извештача.) Осуђеници су спроведени у централни казнени завод у Подгорицу, осим Ђулафића и Војводића, којима још није саопштена смртна пресуда.

Управник: Др. Мих. Полит-Десанчић.
Одговорни уредник: Јанко Перић.

Разно.

— **Змија у тамници.** У Форде-Франсу, на острву Мартинику допузила је ноћу у затвор два метра дуга отровница и савила се у клупче на прсима једноме војнику, који је спавао, па је и она заспала. Услед притиска војник се пробудио, али опазивши, што се збило, није се усудио ни макнути. Када је дошао надзорник у собицу и опазио змију, донео је брзо сасуд са млеком, метнуо га на под и почео звиждати веселе песме. На то је змија дигла главу и отпузила до млека, где су је утукли тољагама. Војнику је ту ноћ побелила коса као снег.

ОГЛАСИ.

ПРОМЕСЕ

Аустријских кредит. срећака

од 1858. год.

ГЛАВНИ ЗГОДИТАК

К 300,000·—

1 згодитак од К 60.000·—, 1 згодитак од К 30.000·—, 2 згодитка по К 10.000·—, 2 згодитка по К 4000·—, 3 згодитка по К 3000·—, 1 згодитка по К 2000·— и 35 згодитака по К 800·—.

Жребање 1. јула.

Цена К 18·—

Бечко комуналних срећака

ГЛАВНИ ЗГОДИТАК

К 400,000·—

1 згодитак од К 20·000·—, 1 згодитак од К 10.000·—, 5 згодитака по 200·— и 12 згодитака по К 500·—

— ЖРЕБАЊЕ 1. ЈУЛА. —

Цена К 15·—

Обе промесе за К 32·—

издаје

МЕЊАЧНИЦА

Централног Кредитног Завода

деон. друштва

у Новом Саду.

Поштом шаљемо промесе, само кад нам се новац унапред пошаље. Поред цене треба послати још 35 пот. за поштарину. 349 15—

Српским родитељима.

Почетком школске године 1908./1909. премешта потписана женска Задруга своје **девојачко васпиталиште** у свој сопствени нови дом — задужбину својих племенитих добротвора **Лазара** и **Софије Дунђерски.**

Дом овај лежи у средини престонице, у најздравијем крају, у Вацкој улици под бројем 66. преко пута варошком мађистрату и српској пештанској цркви а **на средокраћи оближњих виших девојачких школа и женских гимназија; близо стручним школама и универзитету.**

У дому васпиталишта има свих просторија модерних васпиталишта: 3 спаваонице са успремама, и 3 собе за васпитатељице; пространа ручаоница; 4 собе за учење и вежбање музике, 1 дворана за гимнастисање и играње, 1 дворана за ручни рад; болница са купатилом и собом за нудиљу; 3 купатила за здраве питомице, стан за Управитељицу и послугу; канцеларија за управни Одбор и питомачки врт. Васпиталиште је намештено лепо и удобно да може примити и угодно сместити **30 питомица.**

Према томе част је Одбору умолити:

оне поштоване српске родитеље, који су ради дати своје кћери почетком школске године 1908/1909. у наше девојачко васпиталиште и то тако, да оне из васпиталишта иду редовно и у овдашње јавне средње и више школе, да нам то пријаве **најдуже** до 30. јуна по римском о. г., и **да означе оне школе**, које желе да им кћери полазе, да бисмо им могли и место у нашем васпиталишту и упис у разред (дотичне школе за времена осигурати За ове питомице, које морају бити по програму нашег васпиталишта опремљене, плаћа се нама годишња пристојба од 800 круна **а осим тога и школарина дотичне средње и више школе** — управи те школе. Питомице, које ступају у завод ваља да понесу собом лекарску и школску сведоџбу

Све обавештаје даје и програме васпиталишта на захтевање родитеља шаље девојачко васпиталиште Св. Мајке Ангелине (Budapest, IV., Váczi-utcza 66. II. em.)

Олга С. Јовановић

223 40—50 председница.

Милица Борота пл. од Трстенице

Управитељица Завода С. М. А.

ПОЗИВ
НА II. ВАНРЕДНУ
главну скупштину

Друштва „ДОБРОТВОРА“-а

у Новом Саду

која ће се одржати

у недељу 22. јуна 5. јула о. г. у 9 сахати пре подне

у великој дворани хотела „ЈЕЛИСАВЕТЕ“.

ДНЕВНИ РЕД:

1. Оверовљење чланова, који су дошли на скупштину.
2. Отварање скупштине.
3. Извештај управе о извођењу решења последње главне скупштине у погледу претварања друштва »Добротвор« у задругу, која ће се судски протоколисати.
4. Поднашање нацрта основних правила друштва »Добротвор« као задруге ради претреса и решавања.
5. Избор 9 чланова управе и 6 заменика.
6. Избор 3 члана надзорног одбора и 2 заменика.
7. Избор три члана, који ће скупштински записник оверовити и потписати. 394 1—3

„ПРИЈАТЕЉ“

једино чисто српско правосл. друштво

Исплатило је

46 хиљада К. наследницима завештача својих.

Позивам

Само Србе и Српкиње правосл. вере, који су здрави, пунољетни, или ако нису преживели 52-гу годину живота свога, да се уписују у исто друштво а на темељу оне: „Свој своме“ и Срби Србима.

Одмах

издајемо друштвене обвезнице на 2000 К, чим који пријавник пошаље нам у име уписнине и чланарине 8 круна.

Пожурите се

са пошиљком 8 К. и своје тачне адресе.

На захтев

шаљемо наше тисканице и опширнији обавештај.

Савесним

и марљивим скупљачима чланова, дајемо: пристојну новчану награду.

Управа друштва **„Пријатељ“**

у Сегедину

„Barát“ szerb egyesület Igazgatósága

Szeged. 539 4-12

Нових јудиларних

100 круна

у злату

може се добити уз малу доплату

у Мењачници Централног Кредитног Завода д. д.

363 10— **у Новом Саду.**

4151/1908. tlkvi szám. 392 1—3

Árverési hirdetményi kivonat.

Az óbecsei kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy dr. Vojnovics Vladan ügyvéd mint vb. Gavanszky Mladen csődtömeggondnokának valamint az egyidejüleg csátlakozottnak kimondott Szabadka vidéki takarékpénztár és kereskedelmi r.-t., továbbá ifj. Fischer Mór, úgyszintén a Bácstiszamelléki takarékpénztár végrehajtatónak vb. Gavanszky Mladen végrehajtást szenvedő elleni 5900, 68600 kor. és 3000 kor. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében az ujvidéki kir. törvényszék (az óbecsei kir. járásbiróság) területén lévő Bácsföldvár községben fekvő a bácsföldvári 1871. sz. betétben A. I. 1—13. sorsz. alatt foglalt vb. Gavanszky Mladen nevén álló 5967/2. hrszámú 9 hold 1000 □-öles szántóra, 6021/2 hrszámú 3 hold 355 □-öles szántóra, 6022 hrszámú 90 hold 1489 □-öles szántóra, 6023 hrszámú 618 □-öles kertre, 6024 hrszámú 824 □-öles udvarra, 6025 hrszámú 1164. □-öles lakház és gazdasági épületre, 6026 hrszámú 3 hold 1470 □-öles szántóra, 6027 hrszámú 243 □-öles útra, 6028 hrszámú 45 hold 757 □-öles szántóra, 6029 hrszámú 5 hold 826 □-öles vizállásra, 6051 hrszámú 6 hold 421 □-öles szántóra, 652 hrszámú 605 □-öles legelőre és 6033 hrszámú 215 □-öles ház és udvarra az árverest 79141 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az *1908. évi szeptember hó 22-ik napján dél után 2 órakor* ezen kir. járásbiróság árverési helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 7914 kor. 10 f. készpénzben, vagy is az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Ó-BECSÉN, a kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóságnál 1908. évi junius hó 19-én.

HETESI,
kir. járásbiró.

НОВА ПОМОДНА ТРГОВИНА ЗА ГОСПОЂЕ И ГОСПОДУ.

Част ми је поштов. грађанству из места и околине до знања ставити, да сам своју досадању фирму Бранко Чавић асосијирао с г. Љубом Поповићем под фирмом

Чавић и Поповић.

Радњу смо знатно проширили (у локалу пређе Браће Поповића) и одговарајући данашњем духу са најбољом ЕНГЛЕСКОМ, ФРАНЦУСКОМ, ШВАЈЦАРСКОМ и НЕМАЧКОМ РОБОМ снабдели од најефтиније до најскупље цене.

БЛУЗИ, СУКАЊА, ПЛАТНЕНИХ и БАТИСТАНИХ, ШТИКОВАНИХ ХАЉИНА, ЖИПОНА, СУНЦО и КИШОБРАНА РУКАВИЦА и ЧАРАПА, ШТИКЕРАЈА, ЧИПАКА, најмодернијих, сваковрсних НАКИТА ЗА ЖЕНСКЕ ТОАЛЕТЕ.

ШПЕЦИЈАЛИТЕТА најбољега кроја ФРАНЦУСКИХ МИДЕРА. Скрећемо пажњу п. н. удавача на наш ВЕЛИКИ ИЗБОР БЕЛОГ ВЕША. У ШИФОНУ, БАТИСТУ и НАЈФИНИЈЕМ ЛАНЕНОМ ПЛАТНУ. По жељи стојимо у свако доба С БОГАТОМ КОЛЕКЦИЈОМ на услузи.

За господу препоручујемо велик избор најбоље каквоће СВАКОВРСНОГА ВЕША, ЕНГЛЕСКИХ ШЕШИРА, ЦИЛИНДЕРА, КИШОБРАНА, ШТАПОВА, КРАВАТНИ, КРАГНОВА, МАНЦЕТА, ЦЕПНИЦА и све остале приборе мушке моде. Велик ИЗБОР КОФЕРА. Поруџбине са стране обављамо тачно и брзо. 324 12—50

НОВА ТРГОВИНА МУШКЕ И ЖЕНСКЕ ПОМОДНЕ РОБЕ

ДУШАНА С. МОЊАШЕВИЋА

код златне кугле у ћурчијској улици бр. 23.

преко пута **Браће Миросављевића**

препоручује свој велики избор шешира сламних и филцаних мушких и дечијих, надаље најновијих мушких тоуристен кошуља, дечијих рудер кошуљица, најновијих кравата, манџетни, крагнова, чарапа, цепница, штапова, сунцобрана, накита за женске тоалете, венаца и шлајера за невесте, женског белог рубља, рукавица, ручних радова, парфимерије и мирисавих сапуна и т. д. и т. д.

Најјефтиније цене путничких торби и кофера.

Хотел „БЕЛА ЛАЂА“

ЂУРЕ ЗУРКОВИЋА Нови Сад,

модерно са свима удобностима удешен, најподесније место за састанке странаца, са изврсном кујном и најбољим пићем.

Точи прастаро

(urquell) ПИЛЗАНСКО ПИВО.

Судски дозвољена

коначна распродаја!

218 34—36 Због напуштања радње продаје се све

адиђаре, златна-, сребрна-, роба од кина-сребра и сатова са 30—40% испод цене.

АРМАЊ ГЕЗА

драгуљар и сајџија НОВИ САД, главни трг.

Штампарија деоничарског друштва „Браника“.

Власник и издавалац: деоничарско друштво „Бранк“.